

روند تغییرات عوامل التهابی بعد از عمل جراحی ارتوپدی انتخابی

چکیده

*دکتر مرتضی کلهر I

II دکتر فرید نجد مظهر

بروز عوارض به خصوص عفونت بعد از عمل‌های جراحی ارتوپدی می‌تواند سبب ناتوانی شدید بیمار شود. تلاش‌های زیادی برای استفاده از عوامل التهابی مانند سرعت رسوب گلبول‌های قرمز (ESR)، پروتئین واکنشی C (CRP) و شمارش گلبول‌های سفید (WBC count) جهت پیش‌بینی وقوع عفونت بعد از جراحی صورت گرفته است که نشان دهنده سیر قابل پیش‌بینی این عوامل می‌باشد. مطالعه حاضر در جهت تعیین تغییرات عوامل التهابی بعد از عمل جراحی الکتیو ارتوپدی از آذرماه سال ۱۳۸۱ تا اسفند ماه سال ۱۳۸۲ روی ۹۴ بیمار که تحت عمل جراحی ارتوپدی انتخابی قرار گرفته بودند، انجام شد. قبل از عمل جراحی، عوامل التهابی ESR، CRP و WBC در محدوده طبیعی بودند. مقادیر ESR، CRP و WBC قبل از عمل و روزهای ۱، ۳، ۵، ۷، ۱۴، ۲۸ و ۵۶ بعد از عمل اندازه‌گیری شدند و در مواردی که هر یک از عوامل به حالت طبیعی برمی‌گشتند مطالعه در آن مورد قطع می‌شد. نتایج حاصل از مطالعه نشان داد که WBC در روز اول بعد از عمل، CRP در روز سوم بعد از عمل و ESR در روز پنجم بعد از عمل به حداکثر میزان خود می‌رسند. تغییرات WBC نامنظم بوده اما ESR بعد از رسیدن به اوج در روز ۲۸ به حد طبیعی و CRP در روز ۱۴ به حد طبیعی باز می‌گردند. سن و جنس روی روند تغییرات عوامل التهابی موثر نبودند اما عمل‌های جراحی وسیع سبب افزایش بیش‌تر ESR، CRP می‌شد. روند تغییرات ESR، CRP به قدری منظم و قابل پیش‌بینی است که هر گونه انحراف از این روند منظم ممکن است دلیل وقوع و آغاز یک عارضه مانند عفونت باشد. تغییرات CRP حساس‌تر از تغییرات ESR مشاهده شد.

کلیدواژه‌ها: ۱- عوامل التهابی ۲- جراحی انتخابی ارتوپدی

۳- سرعت رسوب گلبول‌های قرمز ۴- شمارش گلبول‌های سفید

مقدمه

عوامل یا واسطه‌های التهابی (Inflammatory Mediators) مانند سرعت رسوب گلبول‌های قرمز (ESR)، پروتئین واکنشی C (CRP) و تغییرات تعداد گلبول‌های سفید (WBC) در تشخیص بیماری‌ها و پی‌گیری آن‌ها در تمام رشته‌های پزشکی از جمله ارتوپدی کاربرد دارند و جراحان ارتوپد سعی کرده‌اند که با پیش‌بینی روند طبیعی تغییرات این عوامل، از وقوع عوارض جراحی به خصوص عفونت به موقع آگاه شوند و مشکل پیش آمده را قبل از

بحرانی شدن وضعیت برطرف نمایند. تعداد گلبول‌های سفید به طور طبیعی در محدوده $4/5-11 \times 10^9$ در لیتر قرار دارد. تعداد WBC در التهاب‌ها و عفونت‌ها در ارتباط با شرایط بیمار به نسبت‌های مختلفی بالا می‌رود.^(۱) CRP یکی از پروتئین‌های فاز حاد است که کبد ۸ تا ۱۲ ساعت بعد از بروز عفونت یا تروما شروع به ساختن آن می‌کند و مقدار طبیعی آن در افراد بالغ ۴۷۰ تا ۱۳۴۰ نانوگرم در میلی‌لیتر است.^(۲) سرعت رسوب گلبول‌های قرمز در ساعت اول به طور طبیعی

این مقاله خلاصه‌ای است از پایان نامه دکتر فرید نجد مظهر جهت دریافت درجه دکترای تخصصی جراحی ارتوپدی به راهنمایی دکتر مرتضی کلهر، سال ۱۳۸۳.

(I) استادیار جراحی ارتوپدی، بیمارستان فیروزگر، میدان ولی عصر، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی ایران (*مؤلف مسئول)

(II) متخصص جراحی ارتوپدی.